

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **A. K.**, zast. JUDr. Marií Brožovou, advokátkou se sídlem v Praze, Bolzanova 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 1. 2007, č. j. 8 Az 26/2005 - 38,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 1. 2007, č. j. 8 Az 26/2005 - 38, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobkyně jako stěžovatelka brojí včas podanou kasační stížností proti shora označenému rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 9. 2005, č. j. OAM-1217/VL-11-P07-R2-2002. Tímto rozhodnutím nebyl stěžovatelce udělen azyl s odkazem na § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Rozsudek městského soudu vycházel z toho, že stěžovatelka nenaplnila žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci, v souladu se zákonem a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje důvody odpovídající kasačním důvodům podle § 103 odst. 1 písm. b), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“).

Namítaná vada podle písm. d) citovaného ustanovení měla spočívat v tom, že městský soud měl stěžovatelčinu věc spojit do jednoho řízení s věcí stěžovatelčiny matky a sestry. Městský soud věci nespojil, přestože jej opakovaně vyzývala, ať tak učiní. Navíc na možnost spojení věcí upozorňoval i Nejvyšší správní soud v předchozím kasačním rozsudku ze dne

19. 1. 2005, č. j. 2 Azs 221/2004 - 67, týkajícím se daného případu. Pro spojení věcí svědčilo to, že stěžovatelka, její matka a sestra společně opustily zemi původu, ve stejný den všechny požádaly o udělení azylu, pro udělení azylu uvedly stejné důvody a v České republice žijí všechny tři na stejné adrese. Stěžovatelka uvádí, že postup soudu byl necitlivý a nespravedlivý a na jeho základě, pokud by mu bylo přisvědčeno, by musela opustit matku a sestru, o jejichž věci není doposud rozhodnuto, a vrátit se do země sužované nestabilitou. Nespojení věcí v daném případě považuje stěžovatelka za porušení čl. 32 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, které staví rodinu pod ochranu zákona.

Nepřezkoumatelnost podle písm. d) citovaného ustanovení pak má spočívat v tom, že městský soud se vůbec nezabýval žalobní námitkou stěžovatelky týkající se toho, že správní orgán nezjistil správně skutkový stav věci, neprovedl potřebné důkazy, zejména pohovor se stěžovatelkou, členy její rodiny a známými, nahlédnutí do spisu apod. Výslech stěžovatelky přitom nebyl proveden přesto, že tento nedostatek byl jedním z důvodů, pro něž vynesl v daném případě Nejvyšší správní soud svůj shora uvedený zrušující rozsudek. Kvůli neprovedeným důkazům přiložila stěžovatelka ke kasační stížnosti čestná prohlášení, svědectví a úryvky z tisku, které mají blíže osvětlit situaci v místě původu stěžovatelky. Napadený rozsudek považuje stěžovatelka za rozporný s právem na spravedlivý proces podle čl. 36 a čl. 38 Listiny základnách práv a svobod a mezinárodních úmluv.

Za vadu řízení před správním orgánem ve smyslu písm. b) shora citovaného ustanovení, pro kterou měl městský soud žalobou napadené správní rozhodnutí zrušit, pak považuje stěžovatelka to, že správním orgánem nebyla řádně zvážena otázka humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Správní orgán vůbec nezvažoval to, že stěžovatelka žije s rodinou v České republice již devět let, naučila se perfektně česky, studuje tu. Na stěžovatelčinu pomoc zde je závislá její matka, která často churaví. Stěžovatelka sama se nemá kam vrátit. V zemi jejího původu bydlí jen její děd, který se však přestěhoval ke své druhé ženě a svůj dům prodal. Navíc by se stěžovatelka v původní vlasti setkala jen s posměchem a pohrdáním. Ve zrušovacím rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 8. 6. 2005, č. j. 30 Az 6/2005 - 90, vydaném v předmětné věci na základě uvedeného kasačního rozsudku Nejvyššího správního soudu, se uvádí, že žalovaný je povinen v novém řízení pečlivě zvážit, zda v případě stěžovatelky jsou dány důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Tomuto požadavku žalovaný nevyhověl, přičemž městský soud přes tuto vadu správní rozhodnutí nezrušil.

Stěžovatelka proto navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit příslušnému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že spojit řízení stěžovatelky a řízení její matky a sestry nebylo možné. Nejedná se o jinou vadu řízení před soudem, která by mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé. Dále žalovaný uvedl, že v novém řízení, které provedl po zrušujících rozsudcích Nejvyššího správního soudu a Krajského soudu v Hradci Králové, provedl pohovor toliko s matkou stěžovatelky. Povinnost ještě jednou vyslýchat samotnou stěžovatelku ze zrušujících rozsudků nevyvodil.

Žalovaný tak navrhuje kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

Nejvyšší správní soud se po shledání přípustnosti kasační stížnosti (§ 104 s. ř. s. *a contrario*) musel zabývat její přijatelností. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí městského soudu bylo vydáno po nabytí účinnosti zákona č. 350/2005 Sb. (tj. po 13. 10. 2005),

postupoval zdejší soud již podle s. ř. s. ve znění novelizovaném uvedeným zákonem. Nejvyšší správní soud se proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a tedy je přijatelná. Nejvyšší správní soud se vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu podrobně věnoval např. ve svých usneseních ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, případně ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57 (obě dostupná na www.nssoud.cz), kde dospěl k závěru, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat mimo jiné tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí správního soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. Tak tomu je i v daném případě, a tedy kasační stížnost je přijatelná.

Poté, co byla kasační stížnost shledána přijatelnou, mohl se Nejvyšší správní soud zabývat zde uvedenými důvody, přičemž důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Námitky stěžovatelky směřující proti tomu, že o věci jedné rodiny je rozhodováno ve dvou řízeních, nemá Nejvyšší správní soud v současné době za důvodné. Je sice pravda, že v předchozím kasačním rozsudku v dané věci zdejší soud konstatoval, že by bylo vhodné, aby napříště soudy řízení ve věci předmětné rodiny spojily v jedno, ovšem jednalo se toliko o doporučení, v jehož nedodržení nelze spatřovat důvod kasační stížnosti. Je totiž na uvážení předsedy senátu (v daném případě specializované samosoudkyně), zda bude postupovat dle § 39 odst. 1 s. ř. s. a spojí žaloby ke společnému projednání. Pokud nebyla věc spojena, jednalo se o postup soudu ne zcela vhodný a citlivý, nikoliv ovšem bez dalšího protizákonný. Nelze ani přehlédnout, že stadia řízení jednotlivých členů rodiny se natolik výrazně odlišují (Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 15. 5. 2007, č. j. 2 Azs 15/2007 - 51, zrušil usnesení Městského soudu v Praze o postoupení věci matky a sestry stěžovatelky Krajskému soudu v Praze), že ani momentálně spojení řízení možné není. Argumentuje-li stěžovatelka čl. 32 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, pak je třeba říci, že zmiňované ustanovení garantuje ochranu rodinného života, přičemž nelze nikterak dovodit, že do těchto práv bylo nespojením žalob ke společnému projednání zasaženo. Ostatně ani sama stěžovatelka namítaný zásah nijak nekonkretizuje.

Naopak námitky stěžovatelky mířící na nepřezkoumatelnost napadeného soudního rozhodnutí má zdejší soud za důvodné. Městský soud se skutečně vůbec nezabýval žalobní námitkou stěžovatelky týkající se toho, že správní orgán pochybil v procesním postupu a neprovedl potřebné důkazy. Městský soud se totiž v napadeném rozsudku zabýval přezkumem správního rozhodnutí toliko z pohledu ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2, § 14, § 91 zákona o azylu. Procesní postup správního orgánu nebyl přes vznesenou žalobní námitku podroben soudnímu přezkumu. Nepřezkoumatelnost pak způsobuje i skutečnost, že městský soud nevyslechl stěžovatelkou navržené svědky, aniž by tento svůj postup řádně odůvodnil. Je-li rozsudek městského soudu nepřezkoumatelný pro nedostatek odůvodnění, nelze v plném rozsahu vážit důvodnost jednotlivých kasačních námitek. Vzhledem k tomu, že se však stěžovatelka dovolává interpretace předchozího kasačního rozsudku zdejšího soudu v dané věci ve vztahu k tomu, že správní orgán byl povinen na jeho základě a na základě zrušujícího rozsudku krajského soudu vyslechnout opakovaně stěžovatelku, uvádí k tomu *obiter dictum* zdejší soud, že ve svém rozsudku ze dne 19. 1. 2005, č. j. 2 Azs 221/2004 - 67, který se týkal dané věci, dovodil, že správní orgán pochybil, pokud stěžovatelku dne 19. 3. 2002, v době, kdy jí bylo 15 let, vyslechl takovým způsobem, že zákonné zastoupení matkou stěžovatelky bylo pouze formální. Toto pouze formální zastoupení spočívalo v tom, že žádost o udělení azylu byla sepsána tehdy jen nezletilou stěžovatelkou a rovněž pohovor vedený k upřesnění

důvodů této žádosti byl veden pouze s tehdy nezletilou stěžovatelkou. Role zákonné zástupkyně se pak omezila jen na to, že jak žádost o udělení azylu, tak protokol o pohovoru, opatřila svým podpisem. Podle názoru Nejvyššího správního soudu nebyl takový postup v souladu se zákonem. K důvodům žádosti tehdy nezletilé stěžovatelky měla být slyšena jak ona sama, tak i její zákonná zástupkyně. Po zrušujících rozsudcích Nejvyššího správního soudu a Krajského soudu v Hradci Králové provedl správní orgán dne 17. 8. 2005 pohovor pouze s matkou stěžovatelky, patrně proto, aby dodatečně odstranil pochybení, že tato nebyla přítomna pohovoru dne 19. 3. 2002. V rozhodnutí žalovaného, které bylo napadeno správní žalobou, uvedl výslovně žalovaný správní orgán, že pohovor dne 17. 8. 2005 byl veden se zákonnou zástupkyní stěžovatelky. Dne 17. 8. 2005 však již byla stěžovatelka zletilá a tudíž neměla zákonnou zástupkyni. Předchozí kasační rozsudek zdejšího soudu vycházel z toho, že zákonné zastoupení stěžovatelky matkou při pohovoru dne 19. 3. 2002 bylo jen formální, když matka nebyla pohovoru přítomna, a tedy pohovor by býval patrně mohl vypadat jinak, kdyby mu bývala byla stěžovatelčina matka přítomna. Pokud by bývala nebyla stěžovatelka v době opakovaného pohovoru zletilá, musel by býval žalovaný provést pohovor se stěžovatelkou za přítomnosti matky. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka již byla zletilá, bylo potřeba vyslechnout již jen ji. Dodatečné vyslechnutí matky stěžovatelky dne 17. 8. 2005 totiž nemůže zhojit předchozí vadu při pohovoru ze dne 19. 3. 2002. Z toho je patrné, že žalovaný jednal protizákonně, když nerespektoval předchozí zrušující rozsudky Nejvyššího správního soudu a Krajského soudu v Hradci Králové v dané věci, ačkoliv byl jejich právními názory přímo (v případě krajského soudu – viz § 78 odst. 5 s. ř. s.) či potažmo (v případě Nejvyššího správního soudu – viz § 110 odst. 3 s. ř. s.) vázán.

Důvodná je i námitka stěžovatelky podřaditelná pod důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vada řízení před správním orgánem, pro kterou měl městský soud žalobou napadené správní rozhodnutí zrušit. Ze spisu vyplynulo, že žalovaný správní orgán se při úvaze o humanitárním azylu podle § 14 zákona o azylu omezil na konstatování, že v daném případě nebyl zjištěn žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu. Městský soud následně konstatoval, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a že v postupu žalovaného nebyla shledána žádná pochybení ani vybočení z mezí správního uvážení. Nejvyšší správní soud k tomu poznamenává, že pokud se stěžovatelkou neproběhl řádný pohovor, nemohl správní orgán ani plně vážit všechna pro a proti při rozhodování o humanitárním azylu, i tak je ale zřejmé, že věc humanitárního azylu měla být pečlivěji zvážena, jak upozornil Nejvyšší správní soud, resp. Krajský soud v Hradci Králové, ve svých předchozích zrušujících rozsudcích. Pro správní uvážení v této věci se nabízí posoudit mj. to, že stěžovatelka se se svými příbuznými zdržuje v České republice již více než devět let a studuje zde, byť studium musela přerušit pro neutěšenou sociální situaci spjatou se špatným zdravotním stavem její matky. Tuto věc přitom žalovaný nevzal ani do úvahy, přičemž městský soud nejednal správně, když tento jeho postup posvětil. Jestliže jsou tvrzeny konkrétní důvody, pro které by mohl být azyl z humanitárních důvodů udělen, nebo jestliže jsou takové důvody zjevné, je nezbytné tyto konkrétní důvody podrobit hodnocení z hlediska, zda jako azylový důvod mohou obstát či nikoliv. To však správní i soudní rozhodnutí postrádají.

Nad rámec námitek kasační stížnosti je třeba ještě říci, že stěžovatelka (a ostatně i její sestra a matka) je žadatelkou o azyl již více než pět, přičemž za tuto dobu se správní orgány nebyly s to zákonným způsobem vypořádat s její žádostí. Věc je o to závažnější, že již byl jednou v daném případě vydán zdejším soudem zrušující rozsudek, přičemž jeho závěry nebyly respektovány. Některá pochybení jdou na vrub i krajským soudům. Zdejší soud ze spisu městského soudu ve věci správní žaloby stěžovatelky např. zjistil, že Městský soud

v Praze svým usnesením ze dne 3. 1. 2006, č. j. 8 Az 26/2005 - 24 nepřiznal žalobě odkladný účinek. Ustanovení § 32 odst. 3 zákona o azylu přitom žalobě ve věci azylu přiznává odkladný účinek dokonce *ex lege*.

Nejvyššímu správnímu soudu tedy nezbylo než rozsudek městského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení, neboť kasační stížnost byla důvodná, když řízení před městským soudem bylo postiženo vadou nepřezkoumatelnosti [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] a vadami řízení podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V novém řízení je městský soud vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným (§ 110 odst. 1, 3 s. ř. s).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti městský soud rozhodne v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. srpna 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu